

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft een aantal vragen en opmerkingen aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat voorgelegd over de Geannoteerde agenda Raad voor Concurrentievermogen 24 februari 2022 van 15 februari 2022, het Fiche: Mededeling herziening mededingingsbeleid (Kamerstuk 22 112, nr. 3277), het Verslag van een schriftelijk overleg over de geannoteerde agenda informele Raad voor Concurrentievermogen van 31 januari en 1 februari (Kamerstuk 21 501-30, nr. 548), het Verslag onderzoeks- en innovatiedeel informele Raad voor Concurrentievermogen van 24 en 25 januari 2022 (Kamerstuk 21 501030, nr. 549), het Verslag van een schriftelijk overleg over de geannoteerde Agenda onderzoeksdeel informele Raad voor Concurrentievermogen 24 en 25 januari 2022 en het verslag Raad voor Concurrentievermogen van 25 en 26 november 2021 (Kamerstuk 21 501-30, nr. 547).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Agnes Mulder

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Dijke

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II Antwoord/Reactie van de Minister	5

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige stukken en hebben daarover enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie achten het positief dat het Franse voorzitterschap van de Europese Unie (EU) prioriteit heeft gegeven aan de verordening buitenlandse subsidies die de interne markt verstoren, gezien de brede ambitie van het coalitieakkoord en dit kabinet om buitenlandse oneerlijke concurrentie van buiten de EU aan te pakken om onze ondernemers een eerlijker speelveld te bieden.

De leden van de VVD-fractie willen hier hun steun uiten voor de inzet van het kabinet om tot een uitbreiding van de reikwijdte van het voorstel te komen zodat de effectiviteit van de verordening geborgd wordt en eventuele omzeiling kan worden voorkomen. Deze leden lezen dat de verordening sectorbreed zal worden uitgevoerd, maar aangezien sectorspecifieke marktverstoringen of vormen van oneerlijke concurrentie plaatsvinden, is hun vraag in hoeverre deze verordening ook ruimte biedt om sectorgericht op te treden, bijvoorbeeld via een sectorspecifiek onderzoek.

De leden van de VVD-fractie zijn vooral ook benieuwd naar hoe kan worden opgetreden in gevallen waarin sprake is van oneerlijke buitenlandse subsidies. Voorziet deze verordening in een procedure voor de beoordeling hiervan door de Europese Commissie? Zo ja, hoe ziet deze procedure van beoordeling eruit? Krijgt de Europese Commissie ook instrumenten om bepaalde (straf)maatregelen op te leggen? Zo ja, welke?

De leden van de VVD-fractie kunnen zich voorstellen dat de uitvoering van deze verordening ook tot enige regeldruk zal kunnen leiden voor ondernemingen. Kan de Minister hier een beeld/inschatting van maken? Zo ja, wat wordt haar inzet om deze regeldruk voor ondernemers zo veel mogelijk te beperken? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de onderhavige stukken en hebben daarbij een aantal vragen.

De leden van de D66-fractie onderschrijven het belang van een gelijk speelveld op de interne markt van de EU en zijn daarom positief gestemd over het voorstel tot de verordening buitenlandse subsidies die de interne markt verstoren. Deze leden vinden, naast de subsidies van derde landen aan partijen op de interne markt, ook het gedrag van die partijen op de interne markt relevant. Gaat de Minister zich tijdens de Raad inzetten om dit bij het voorstel te betrekken? Hoe beschouwt de Minister de posities van haar collega's in de Raad? Kan de Minister toelichten wat volgens haar een boete voldoende afschrikwekkend, passend en effectief maakt? Kan de Minister reflecteren op het met boetes straffen van de ontvangers van versturende subsidies, maar het niet bestraffen, op welke manier dan ook, van de verstrekkers van de versturende subsidies?

De leden van de D66-fractie vinden het versnellen van de verduurzaming van het bedrijfsleven, zoals tot stand zal komen met de richtlijn herziening duurzaamheidsrapportage, een positieve ontwikkeling. Deze leden willen hierbij echter bij de Minister om speciale aandacht vragen voor de positie van het midden- en kleinbedrijf (mkb) en de regeldruk in het algemeen. Hoe beschouwt de Minister het effect van deze herziening op het mkb? Hoe beschouwt de Minister dit effect op de regeldruk? Is de Minister bereid hiervoor tijdens de Raad ook bij haar collega's om aandacht te vragen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige stukken. Zij hebben daarover de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie lezen op de geannoteerde agenda onder andere een beleidsdebat en voortgangsrapportage over het voorstel voor de Verordening buitenlandse subsidies. De Minister schrijft dat het kabinet zich hard maakt voor een uitbreiding van de reikwijdte van het voorstel naar bedrijven met bijzondere of exclusieve rechten die door landen aan bedrijven gegeven kunnen zijn en naar staatsbedrijven waarbij de financiële relatie met de staat niet «at arm's length» is. Deze leden zijn benieuwd of de Minister enkele voorbeelden kan geven van dergelijke «bijzondere of exclusieve rechten» evenals van landen die deze rechten geven. Bestaan er daarnaast internationaal lijsten met namen van staatsbedrijven die naar EU-maatstaven niet op afdoende afstand van de overheid staan? Zo ja, zijn deze lijsten openbaar? Welke aanpassingen in de aanbestedingsmodule van de verordening verwacht Nederland nog voor elkaar te krijgen, bijvoorbeeld op het gebied van doorlooptijden?

De leden van de CDA-fractie weten dat nog onduidelijk/onzeker is of de Verordening buitenlandse subsidies toepasbaar zal zijn op een sector als de maritieme maakindustrie, met unieke en specifieke kenmerken. Is de Minister hier ook van op de hoogte? Hebben deze leden het bovendien goed begrepen als zij stellen dat de voorliggende verordening niet compatibel is met de richtlijnen van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), waardoor oneerlijke concurrentie die de maritieme sector ervaart uit een land als China niet kan worden tegengegaan? Is de Minister bereid hierover op korte termijn met de maritieme sector in gesprek te gaan en in Europees verband de belangen van de sector in deze verordening actief uit te dragen?

De leden van de CDA-fractie lezen ten aanzien van de conceptrichtlijn herziening duurzaamheidsrapportage dat de kabinetsinzet is dat de voorgestelde verplichting voor beursgenoteerde mkb-ondernemingen om per boekjaar 2026 duurzaamheidsinformatie te rapporteren niet wordt uitgesteld. Op welke wijze(n) zullen mkb-bedrijven straks ondersteuning kunnen krijgen om aan de nieuwe rapportageregels te voldoen, bijvoorbeeld wanneer zij daar nog geen of weinig ervaring mee hebben?

De leden van de CDA-fractie nemen kennis van het feit dat de Europese Commissie «transitiepaden» wil opstellen voor de 14 ecosystemen uit de Europese industriestrategie, waaronder het ecosysteem mobiliteit. Kan de Minister aan de leden reeds de contouren van de transitiepaden schetsen? Hoe zullen deze eruit zien?

De leden van de CDA-fractie verwelkomen met het kabinet de EU Chips Act, die zij van groot belang vinden voor het Europese ecosysteem voor halfgeleiders en de plek die Nederland daarin inneemt. Zij zien uit naar de uitwerking van dit initiatief in het tweede kwartaal van 2022.

De leden van de CDA-fractie zijn daarnaast benieuwd of de Minister reeds de kern van het wetgevende voorstel inzake duurzaam ondernemingsbe-
stuur met hen kan delen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Commissie de instrumenten van het Europese mededingingsbeleid wil herzien. Zij vragen de Minister of zij hier eens op wil reflecteren. Wat zijn de ervaringen van Nederland en het Nederlandse bedrijfsleven met de diverse instrumenten?

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Commissie met de Chips Act overweegt de overheidssteun goed te keuren voor de halfgeleidersector, waar sprake is van financieringstekorten in een ecosysteem met unieke kenmerken. De leden constateren dat Nederland dergelijke steun alleen onder scherpe waarborgen wil toestaan, als deze gericht en noodzakelijk is, omwille van een gelijk speelveld en precedentwerking. Voor welke andere sectoren of maatschappelijke uitdagingen kan de Minister zich voorstellen dat gerichte staatssteun een serieuze optie is, wanneer bijvoorbeeld aantoonbaar sprake is van marktfalen? De leden denken zelf onder andere aan digitalisering en de aanleg van glasvezel in gebieden waarvoor marktpartijen geen sluitende business case kunnen maken. Hoe denkt de Minister hierover en welke stappen is zij van plan te zetten op dit punt?

De leden van de CDA-fractie lezen in het verslag onderzoeks- en innovatie-
deel informele Raad voor Concurrentievermogen van 24 en 25 januari 2022 dat tijdens de Raad is gesproken over kennisveiligheid, waarbij gastsprekers van het Collège de France wezen op een juiste balans tussen openheid enerzijds en waakzaamheid anderzijds. Wat is hier de positie van Nederland, wetende dat ook ons land kwetsbaar is voor bijvoorbeeld diefstal van kennis en wetenschappelijke spionage? Zullen het onlangs aangekondigde adviesloket/adviesteam voor universiteiten en de publicatie van een leidraad over kennisveiligheid in de ogen van de Minister voldoende zijn of moet Nederland minder naïef zijn en met dwingender maatregelen komen om bijvoorbeeld opdrachten en geldstromen uit derde landen te controleren of aan banden te leggen?

De leden van de CDA-fractie merken op dat verschillende lidstaten, waaronder Nederland, aandacht vroegen voor het versterken van samenwerking tussen hogeronderwijsinstellingen en bedrijfsleven en industrie. Welke ideeën heeft Nederland hier zelf over? Hoe zou deze samenwerking een impuls kunnen krijgen?

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden op hun vragen over de implementatie van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (Recovery and Resilience Facility; RRF). Zij vragen de Minister of zij kan herbevestigen dat het Nederlandse (concept-) Recovery and Resilience Plan (RRP) met stakeholders zal worden besproken in de periode tussen juni 2022, vanaf de presentatie van het finale concept-plan aan de Kamer, en de indiening bij de Europese Commissie op uiterlijk 31 augustus 2022, waarmee de motie-Inge van Dijk over het concept-RRP consulteren met stakeholders (Kamerstuk 21 501-30, nr. 531) volledig wordt uitgevoerd? Ook zijn de leden benieuwd of het (concept-)RRP naar aanleiding van deze bespreking met stakeholders nog kan worden gewijzigd. Kan de Minister duidelijkheid scheppen over de vraag of de middelen horende bij het RRP enkel dienen ter dekking van de plannen uit het coalitieakkoord «Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst», of dat er ruimte zal zijn voor initiatieven uit bijvoorbeeld de regio, van provincies en gemeenten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie lezen dat tijdens de komende Raad gesproken zal worden over een EU-strategie voor normalisatie. Deze leden willen erop wijzen dat de Kamer het kabinet in de motie-Stoffer/Romke de Jong (Kamerstuk 35 925 XIII, nr. 55) verzocht heeft zich in te zetten voor verdere verbetering van de toegankelijkheid van NEN-normcommissies voor kleine mkb-bedrijven en te bezien wat de mogelijkheden zijn voor financiële steun voor deelname. Wil de Minister dit aspect, verbetering van de toegankelijkheid van normcommissies voor kleine mkb-bedrijven, meenemen bij de bespreking van de Europese standaardisatiestrategie, zo vragen deze leden.

De leden van de SGP-fractie onderschrijven ten aanzien van de Mededeling herziening mededingingsbeleid de inzet van het kabinet om duurzaamheidsvoordelen voor de gehele maatschappij mee te mogen wegen in plaats van alleen de voordelen voor de consument van het product. Kan de Minister aangeven in hoeverre de Europese Commissie en andere lidstaten deze inzet steunen, zo vragen deze leden. Welke concrete voorstellen heeft zij gedaan of gaat zij inbrengen?

II Antwoord/reactie van de Minister